

Naturgaslag;

utfärdad den 2 juni 2005.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall.

Definitioner

2 § Med naturgas avses i denna lag även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i naturgassystemet.

Med naturgas avses även flytande (kondenserad) naturgas.

3 § Med naturgasledning avses i denna lag rörledning, mät- och reglerstation, linjeventilstation, rensdonsstation och kompressorstation.

4 § Med lagringsanläggning avses i denna lag en anläggning för lagring av naturgas, om anläggningen är ansluten till en naturgasledning som används för överföring av naturgas.

5 § Med förgasningsanläggning avses i denna lag en anläggning för förgasning av kondenserad naturgas, om anläggningen är ansluten till en naturgasledning som används för överföring av naturgas.

Bestämmelserna om förgasningsanläggning tillämpas också på anläggningar som används för kondensering av naturgas och för import och lossning av kondenserad naturgas, om anläggningen är ansluten till en naturgasledning som används för överföring av naturgas.

¹ Prop. 2004/05:62, bet. 2004/05:NU14, rskr. 2004/05:246.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG (EUT L 176, 15.7.2003, s. 57, Celex 32003L0055).

6 § Med överföring av naturgas avses i denna lag överföring av naturgas för annans räkning genom såväl transmissionsledningar som distributionsledningar.

7 § Med naturgasföretag avses företag som överför eller bedriver handel med naturgas samt innehavare av lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar.

Ansvarig myndighet

8 § Regeringen skall utse en myndighet som skall handlägga de frågor som enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ligger på tillsynsmyndigheten.

2 kap. Koncession

Allmänt om koncession

1 § En naturgasledning får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession) av regeringen. Åtgärder för att bereda plats för en naturgasledning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

Koncession krävs inte för en naturgasledning som är belägen efter en mät- och reglerstation.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på koncession enligt första stycket i fråga om vissa slag av naturgasledningar eller vissa slag av åtgärder med naturgasledningar.

2 § En lagringsanläggning får inte byggas eller användas utan koncession av regeringen. Åtgärder för att bereda plats för en lagringsanläggning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

3 § En förgasningsanläggning får inte byggas eller användas utan koncession av regeringen. Åtgärder för att bereda plats för en förgasningsanläggning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

4 § Om regeringen har meddelat koncession för en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning, får förbud inte meddelas med stöd av miljöbalken mot att bygga och använda ledningen eller anläggningen.

Förutsättningar för meddelande av koncession

5 § Koncession får meddelas endast om ledningen eller anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

6 § Koncession får inte strida mot en detaljplan eller mot områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

7 § Vid prövning av frågor om meddelande av koncession skall bestämmelserna i 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om koncession. När det gäller förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken. Vad som där sägs om tillståndsmyndighet skall gälla regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

8 § En koncession får beviljas endast den som från allmän synpunkt är lämplig att utöva den verksamhet som avses med koncessionen. Det skall särskilt beaktas om sökanden kan antas ha vilja och förmåga att dels utöva den verksamhet som avses med koncessionen, dels utöva verksamheten enligt de föreskrifter och villkor som kommer att gälla för verksamheten.

Koncessionsvillkor

9 § En koncession för en naturgasledning skall ange rörledningens huvudsakliga sträckning.

En koncession för en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en för-gasningsanläggning skall förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt. Den skall också förenas med de villkor för ledningens eller anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det får anges som villkor för en koncession att ledningen eller anläggningen skall vara färdigställd inom en viss tid. Om det finns särskilda skäl, får regeringen förlänga den angivna tiden. Ansökan om förlängning skall göras före utgången av den angivna tiden.

10 § En koncession får för sin giltighet göras beroende av att den som innehar koncessionen ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort den berörda ledningen eller anläggningen och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten besluta om ytterligare säkerhet.

I fråga om säkerhetens beskaffenhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten skall prövas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten och förvaras av länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs.

Koncessionens giltighetstid

11 § En koncession skall meddelas för fyrtio år. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas.

Förlängning av giltighetstiden

12 § Koncessionens giltighetstid får på ansökan av koncessionshavaren förlängas med fyrtio år i taget. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas.

I ett ärende om förlängning av giltighetstiden skall 5–9 §§ tillämpas.

Ansökan om förlängning av giltighetstiden bör göras senast två år före koncessionstidens utgång. Koncessionen gäller till dess att ansökningen har prövats slutligt.

Överlåtelse av koncession

13 § En koncession får inte överlåtas utan tillstånd. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten prövar frågor om tillstånd. Vid prövning av en ansökan om överlåtelse av koncession skall 8 § tillämpas.

Återkallelse av koncession

14 § En koncession får återkallas helt eller delvis

1. om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda ledningens eller anläggningens drift.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

Återställning

15 § Om en koncession upphör att gälla, är den som senast haft koncessionen skyldig att ta bort den berörda ledningen eller anläggningen samt vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

I samband med att koncessionen upphör att gälla skall regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten fastställa koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket.

Om den som senast haft koncessionen inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får tillsynsmyndigheten förelägga denne vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på dennes bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på den tidigare koncessionshavarens bekostnad får verkställas.

16 § Om en ledning eller anläggning har byggts utan koncession där sådan behövs, får tillsynsmyndigheten förelägga ledningens eller anläggningens

innehavare att ta bort denna samt att vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

Om innehavaren inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får tillsynsmyndigheten förelägga innehavaren vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på innehavarens bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på innehavarens bekostnad får verkställas.

17 § Om någon annans mark behöver tas i anspråk för återställning, får tillsynsmyndigheten besluta att tillträde till marken skall lämnas under viss tid.

Återställningen skall utföras så att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller om tillsynsmyndigheten lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningen skall kunna utföras.

Om återställningen orsakar skada eller intrång, skall ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den fastighetsdomstol inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Naturgasledning inom område för trafikled

18 § Innehavaren av en naturgasledning som har byggts inom området för en befintlig allmän väg, enskild väg som hålls öppen för trafik, järnväg, tunnelbana eller spårväg eller kanal eller annan sådan vattentrafikled (trafikled) är skyldig att, om trafikleden skall ändras, vidta och bekosta de åtgärder med naturgasledningen som behövs för att ändringen skall kunna genomföras.

Om åtgärden vidtas med en naturgasledning där denna korsar en trafikled, skall dock den som förvaltar trafikleden ersätta innehavaren av ledningen för kostnaden för åtgärden.

19 § Om en naturgasledning som har byggts inom området för en befintlig trafikled medför ökade kostnader för trafikledens underhåll, skall innehavaren av ledningen ersätta dessa ökade kostnader.

20 § Om arbete på en naturgasledning, som har byggts inom området för någon annan trafikled än allmän väg, kan inverka på trafiksäkerheten eller om arbetet medför större ingrepp i trafikleden, skall det utföras efter anvisningar av den som förvaltar trafikleden eller genom dennes försorg. Innehavaren av ledningen skall svara för kostnaden för arbetet.

Om en naturgasledning blivit skadad och dröjsmål med reparationen skulle orsaka avsevärd olägenhet, får ledningsinnehavaren påbörja reparationen även om skadan inte hunnit anmälas till trafikledens förvaltare. Ledningsinnehavaren skall dock snarast underrätta trafikledens förvaltare om det påbörjade arbetet.

I fråga om arbete med naturgasledning inom område för allmän väg gäller 44 § väglagen (1971:948).

3 kap. Skyldigheter för innehavare av naturgasledningar

Inledande bestämmelse

1 § Ett företag som innehar en naturgasledning och bedriver överföring av naturgas ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av sitt ledningssystem och, i tillämpliga fall, dess anslutning till andra ledningssystem. Företaget svarar också för att dess ledningssystem är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av naturgas.

Juridisk och personell åtskillnad

2 § Ett företag som bedriver överföring av naturgas får inte bedriva handel med naturgas.

I ett företag som innehar koncession för naturgasledning får inte en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare samtidigt vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som bedriver handel med naturgas.

Redovisning av överföring av naturgas

3 § Verksamhet som rör överföring av naturgas skall ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet. Därvid skall överföring på transmissionsledningar och överföring på distributionsledningar redovisas var för sig.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör överföring av naturgas samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten.

Revision

4 § En revisor i ett företag som bedriver överföring av naturgas skall göra en särskild granskning av redovisningen av denna verksamhet.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget skall lämna in intyget till tillsynsmyndigheten.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Anslutning av naturgasledning m.m.

5 § Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäligen villkor ansluta andra naturgasledningar samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar. Detsamma gäller vid återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten samt ändring av tiden för överföringen.

Skyldighet föreligger inte om den först nämnda ledningen saknar kapacitet för den begärda åtgärden eller om det annars finns särskilda skäl.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en naturgasledning som uteslutande används för egen räkning.

6 § Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäligen villkor överföra naturgas.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en naturgasledning som uteslutande används för egen räkning.

Mätning och rapportering av överförd naturgas

7 § Den som bedriver överföring av naturgas är skyldig att utföra mätning av överförd naturgas och att rapportera resultaten av dessa mätningar i enlighet med de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Anskaffande av energi för drift av naturgasledningar

8 § Den som innehar en koncessionspliktig naturgasledning skall på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt anskaffa den naturgas som behövs för att bedriva överföring av naturgas.

Övervakningsplan

9 § Den som bedriver överföring av naturgas skall upprätta en övervakningsplan och se till att övervakningsplanen följs.

Av övervakningsplanen skall det framgå vilka åtgärder som skall vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på naturgasmarknaden. I planen skall dessutom anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål skall uppnås.

Den som bedriver överföring av naturgas skall årligen upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits. Rapporten skall ges in till tillsynsmyndigheten och i samband därmed offentliggöras av ingivaren.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen och om offentliggörandet av den årliga rapporten.

4 kap. Skyldigheter för innehavare av lagrings- och förgasningsanläggningar

Inledande bestämmelse

1 § Den som innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning ansvarar för driften av anläggningen och för att den är säker, tillförlitlig och effektiv.

Juridisk och personell åtskillnad

2 § Ett företag som innehar en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får inte bedriva handel med naturgas.

I ett sådant företag får inte en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare samtidigt vara styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som bedriver handel med naturgas.

Redovisning av drift av naturgaslager och drift av förgasningsanläggning

3 § Verksamhet som rör lagring av naturgas och drift av en förgasningsanläggning skall ekonomiskt redovisas så att lagringen av naturgas och driften av förgasningsanläggningen redovisas var för sig och skilt från annan verksamhet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör lagring av naturgas och drift av en förgasningsanläggning samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till tillsynsmyndigheten.

Revision

4 § En revisor i ett företag som bedriver verksamhet i form av lagring av naturgas eller drift av en förgasningsanläggning skall göra en särskild granskning av redovisningen av denna verksamhet.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget skall lämna in intyget till tillsynsmyndigheten.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Särskilt om lagring av naturgas

5 § Den som innehar en lagringsanläggning är skyldig att på skäliga villkor lagra naturgas för annans räkning. Den som innehar en transmissionsledning för överföring av naturgas har motsvarande lagringsskyldighet.

Skyldighet att lagra naturgas föreligger inte om anläggningen eller ledningen saknar kapacitet för den begärda lagringen eller om det annars finns särskilda skäl.

Särskilt om tillträde till förgasningsanläggningar

6 § Den som innehar en förgasningsanläggning är skyldig att på skäliga villkor mata in naturgas som innehas av annan.

Skyldighet föreligger inte om anläggningen saknar kapacitet för det begärda tillträdet eller om det annars finns särskilda skäl.

5 kap. Kommunala naturgasföretag

1 § Ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) får, trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

1. handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, eller
2. överföring av naturgas i geografisk närhet till företagets överföringsverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig överföringsverksamhet.

2 § Om ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) bedriver handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, skall verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1 ellagen (1997:857), får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

6 kap. Anslutningsavgifter och tariffer

Anslutningsavgifter

1 § Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 4 § skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning skall särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som skall anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Tariffer för överföring, lagring och förgasning

2 § Tariffer för överföring och lagring av naturgas samt för tillträde till en förgasningsanläggning skall vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

3 § Vid utformandet av tariffer för överföring av naturgas skall särskilt beaktas antalet anslutna kunder, kundernas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt, kostnaderna för överliggande ledningar, leveranssäkerhet och trycket i ledningarna.

Överföringstariffer skall utformas så att den avgift en kund betalar för överföringen till sin anslutningspunkt innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar genom vilka överföringen sker.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om utformningen av överföringstariffer.

4 § Den som bedriver överföring av naturgas eller innehar ett naturgaslager eller en förgasningsanläggning skall offentliggöra sin tariff och på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av sådana tariffer som avses i första stycket.

5 § Den som bedriver överföring av naturgas får inte börja tillämpa sin avgift och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § eller sin överföringstariff förrän de metoder som har använts för att utforma avgiften eller tariffen har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande skall lämnas, om metoderna kan antas leda till att avgiften eller tariffen uppfyller kraven på att den skall vara objektiv och icke-diskriminerande.

Om tillsynsmyndigheten inte godkänner de metoder som avses med en ansökan, skall myndigheten i beslutet ange de metoder som i stället skall tillämpas.

Beslut enligt första och andra styckena gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten skall delge sådana beslut enligt 16 § första stycket och 17 § första stycket delgivningslagen (1970:428).

7 kap. Övergripande systemansvar och balansansvar

Övergripande systemansvar

1 § Regeringen skall utse en myndighet som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det nationella naturgassystemet (systemansvarig myndighet).

2 § Den systemansvariga myndigheten får, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av naturgaslager och förgasningsanläggningar att, mot marknadsmässig ersättning, öka eller minska inmatning eller uttag av naturgas från överföringsledningarna och anläggningarna.

Om systemansvaret inte kan utövas genom åtgärder som nämns i första stycket, får den systemansvariga myndigheten, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av naturgasledningar att begränsa eller avbryta överföring av naturgas till kunder. I den utsträckning systemansvaret så medger skall begränsning och avbrytande av överföringen genomföras så rättvist som möjligt. Därvid skall, i den utsträckning det är möjligt, ledningsinnehavares åtaganden beträffande leveranssäkerhet beaktas.

Närmare föreskrifter om den systemansvariga myndighetens befogenheter enligt första och andra styckena meddelas av regeringen.

3 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för dem som ingått ett balansavtal enligt 4 § första stycket att till den systemansvariga myndigheten lämna de uppgifter om inmatning och uttag av naturgas som behövs för utövandet av systemansvaret.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för dem som bedriver överföring av naturgas att till den systemansvariga myndigheten lämna de uppgifter som behövs för utövandet av systemansvaret.

Balansansvar

4 § En leverantör av naturgas får bara leverera naturgas i uttagspunkter för vilka leverantören eller någon annan, gentemot den systemansvariga myndigheten, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det nationella naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande skall göras genom ett avtal med den systemansvariga myndigheten (balansavtal).

Med uttagspunkt avses därvid den punkt där en gasförbrukare, enligt avtal med innehavaren av naturgasledning, tar ut naturgas för förbrukning.

5 § Villkoren i balansavtalen skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

Den systemansvariga myndigheten får inte ingå balansavtal förrän de metoder som har använts för att utforma avtalen har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande skall lämnas, om metoderna kan antas leda till att avtalen uppfyller kraven enligt första stycket.

Ett beslut enligt andra stycket gäller omedelbart. Tillsynsmyndigheten skall delge beslutet enligt 16 § första stycket och 17 § första stycket delgivningslagen (1970:428).

6 § Den systemansvariga myndigheten skall offentliggöra de villkor som tillämpas i balansavtalen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om dessa villkor.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av villkor enligt första stycket.

7 § När den systemansvariga myndigheten får kännedom om att ett avtal med myndigheten om balansansvar enligt 4 § första stycket skall upphöra att gälla, skall myndigheten utan dröjsmål underrätta de innehavare av naturgasledningar på vars ledningsnät de uttagspunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Ledningsinnehavarna skall utan dröjsmål underrätta berörda leverantörer av naturgas.

När den, som i ett avtal med en leverantör av naturgas har åtagit sig balansansvaret beträffande de uttagspunkter där leverantören levererar naturgas, får kännedom om att detta avtal skall upphöra att gälla, skall den balansansvarige utan dröjsmål underrätta den systemansvariga myndigheten och de innehavare av naturgasledningar på vars ledningsnät de uttagspunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla.

8 § En leverantör av naturgas, som skall börja leverera naturgas till en uttagspunkt, skall omedelbart anmäla detta till innehavaren av naturgasledningen. Anmälan skall även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten.

En leverantör av naturgas som övertar leveranserna till en naturgasförbrukare i dennes uttagspunkt får bara göra detta från och med den första dagen i en kalendermånad. Anmälan enligt första stycket skall därvid ske senast en månad innan övertagandet skall ske.

En innehavare av naturgasledning som tar emot en anmälan enligt första stycket skall sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om naturgasleverantörers skyldigheter enligt första stycket.

9 § Den som övertar balansansvaret i en naturgasförbrukares uttagspunkt får bara göra det från och med den första dagen i en kalendermånad. Den leverantör som levererar naturgas till uttagspunkten skall enligt de närmare föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddelar underrätta innehavaren av naturgasledningen om övertagandet senast en månad innan det skall ske.

Den systemansvariga myndigheten får, om det finns särskilda skäl, i det enskilda fallet medge att balansansvaret beträffande en uttagspunkt skall börja gälla tidigare än vad som följer av första stycket.

En innehavare av naturgasledning som tar emot en anmälan enligt första stycket skall sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

10 § Den som bedriver överföring av naturgas skall enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten hålla myndigheten underrättad om de uppgifter som har lämnats enligt 9 §. Den som bedriver överföring av naturgas skall dessutom hålla den systemansvariga myndigheten underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för dennes egna inköp.

11 § Den systemansvariga myndigheten skall svara för avräkningen mellan de balansansvariga enligt de föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, myndigheten meddelar.

8 kap. Särskilda bestämmelser om överföring av naturgas till konsumenter

Inledande bestämmelser

1 § Detta kapitel gäller överföring av naturgas till konsumenter. Med konsument avses en fysisk person till vilken naturgas överförs eller levereras huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

2 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Avbrytande av överföring av naturgas på grund av konsumentens avtalsbrott

3 § Överföring av naturgas får avbrytas, om konsumenten försummar sina skyldigheter och försummelsen utgör ett väsentligt avtalsbrott.

Innan överföringen avbryts skall konsumenten uppmanas att inom viss skälig tid vidta rättelse och, i annat fall än som avses i 4 §, underrättas om att överföringen annars kan avbrytas. Sker rättelse får överföringen inte avbrytas.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en ej obetydlig personskada eller en omfattande sakskada, får överföringen inte avbrytas. Det gäller dock inte om konsumenten handlar otillbörligt.

4 § Om avtalsbrottet består i att konsumenten försummat att betala för överföring eller leverans av naturgas gäller, utöver vad som anges i 3 §, att konsumenten sedan tiden för rättelse gått ut skall uppmanas att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen och en underrättelse om att överföringen annars kan avbrytas. Ett meddelande om den uteblivna betalningen skall samtidigt lämnas till socialnämnden i den kommun där konsumenten får naturgas överförd.

Sker betalning eller är fordringen tvistig får överföringen inte avbrytas. Överföringen får inte heller avbrytas om socialnämnden inom den tid som anges i första stycket skriftligen har meddelat den som lämnat underrättelsen att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden.

5 § Innehavaren av en naturgasledning och leverantören av naturgas har rätt till skäligen ersättning av konsumenten för kostnader som föranleds av åtgärder som nämns i 3 och 4 §§.

6 § Underrättelser och meddelanden som avses i 4 § första stycket skall lämnas enligt formulär som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Avbrytande av överföring av naturgas av säkerhetsskäl m.m.

7 § Innehavaren av en naturgasledning får avbryta överföringen av naturgas för att vidta åtgärder som är motiverade av säkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet. Avbrottet får inte i något fall pågå längre än åtgärden kräver.

Om innehavaren av naturgasledningen kan förutse annat än kortvariga avbrott i överföringen, skall konsumenten underrättas i god tid före avbrottet. Konsumenten skall underrättas personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Skadestånd vid avbruten överföring av naturgas

8 § Om överföringen av naturgas avbryts på grund av konsumentens försummelse utan att förutsättningarna i 3 och 4 §§ är uppfyllda, har konsumenten rätt till ersättning för skada av innehavaren av naturgasledningen.

Om överföringen har avbrutits på begäran av leverantören av naturgas skall denne, i stället för ledningsinnehavaren, ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

9 § Om innehavaren av en naturgasledning inte har underrättat konsumenten enligt 7 § andra stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av ledningsinnehavaren.

10 § Om överföringen av naturgas avbryts utan att det beror på konsumentens försummelse och utan att det finns rätt att avbryta överföringen enligt 7 § första stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada av innehavaren av naturgasledningen om inte denne visar att avbrottet beror på ett hinder utanför innehavarens kontroll som innehavaren inte skäligen kunde förvänta sig.

tas ha räknat med och vars följder innehavaren inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Beror avbrottet på någon som ledningsinnehavaren har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är ledningsinnehavaren fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som ledningsinnehavaren har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

11 § Skadestånd enligt 8–10 §§ omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt annan förlust på grund av avbrottet.

Om skyldigheten att utge skadestånd skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt. Vid bedömningen skall även beaktas föreliggande försäkringar och försäkringsmöjligheter, den skadeståndsskyldiges förutsättningar att förutse och hindra skadan samt andra särskilda omständigheter.

12 § Konsumenten skall underrätta motparten om anspråk på ersättning inom två år från det att skadan inträffade. Gör konsumenten inte det, har konsumenten förlorat sin rätt till ersättning för den uppkomna skadan.

9 kap. Undantag

Inledande bestämmelser

1 § Den som har ansökt om koncession som avser byggande av en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får, om den berörda ledningen eller anläggningen är av större omfattning, beviljas undantag från skyldigheterna enligt 3 kap. 2, 5, 6, 8 och 9 §§, 4 kap. 2, 5 och 6 §§ samt 6 och 7 kap.

Detsamma gäller den som har ansökt om koncession som avser ett väsentligt utökande av kapaciteten i en befintlig sådan ledning eller anläggning.

Ett beslut om undantag enligt andra stycket får endast avse den utökade kapaciteten i den berörda ledningen eller anläggningen.

Förutsättningar för undantag

2 § Ett undantag enligt 1 § får beviljas bara om

- a) investeringen stärker konkurrensen vad gäller gasförsörjningen samt ökar försörjningstryggheten,
- b) den risk som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte blir av om undantaget inte beviljas,
- c) den eller de berörda anläggningarna kommer att innehas av en juridisk person som inte innehar befintliga naturgasanläggningar,
- d) avgifter tas ut endast av användarna av de nya anläggningarna, och
- e) ett beviljat undantag inte kommer att skada konkurrensen eller en ekonomiskt effektivt fungerande inre marknad för naturgas eller hindra de anläggningar, till vilka den eller de nya anläggningarna skall anslutas, från att fungera ekonomiskt effektivt.

Föreskriften i första stycket c gäller inte i sådana fall som avses i 1 § andra stycket.

3 § Ett beviljat undantag enligt 1 § skall avse en viss bestämd tid.

Ett beslut om undantag skall förenas med de villkor som behövs för att säkerställa att kraven i 2 § uppfylls.

I ett beslut om undantag skall det anges att det kan komma att ändras eller upphävas av Europeiska gemenskapernas kommission.

Prövningsmyndighet

4 § Ärenden om undantag enligt 1 § prövas av regeringen efter ansökan.

Tillsynsmyndigheten skall utreda ärenden som anges i första stycket och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning. Tillsynsmyndigheten skall därvid offentliggöra sitt yttrande.

Anmälan m.m.

5 § Ett beslut om undantag skall av regeringen utan dröjsmål anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission.

6 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter som rör handläggning av ansökan om undantag enligt 1 §.

10 kap. Tillsyn m.m.

Tillsyn

1 § Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av tillsynsmyndigheten.

Tillsynen omfattar inte efterlevnaden av bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§ samt av bestämmelserna i 5 och 8 kap.

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Tidsfrister

4 § Om tillsynsmyndigheten får in en anmälan mot ett naturgasföretag med påstående att företagets anslutningsavgift eller tariff för överföring, lagring eller tillträde till förgasningsanläggning inte är objektiv eller icke-diskriminerande, skall tillsynsmyndigheten fatta beslut i ärendet inom två månader från det att anmälan kom in till myndigheten. Detsamma gäller vid anmälan mot den systemansvariga myndigheten med påstående att dess balansavtal inte är objektiva eller icke-diskriminerande.

Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tillsynsmyndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger

det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet skall kunna avgöras.

Tillsynsmyndighetens beslut gäller omedelbart.

Avgifter

5 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som tillsynsmyndigheten har enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Förseningsavgift

6 § Om ett naturgasföretag, som bedriver annan verksamhet än handel med naturgas, inte inom föreskriven tid lämnar in de handlingar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 3 § andra stycket eller 4 kap. 3 § andra stycket, skall företaget betala förseningsavgift till staten enligt 7 §. Detsamma gäller om ett sådant naturgasföretag inte lämnar in ett revisorsintyg enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 4 § tredje stycket eller 4 kap. 4 § tredje stycket.

Beslut om förseningsavgift fattas av tillsynsmyndigheten.

7 § Ett naturgasföretag skall betala en förseningsavgift, om de handlingar som anges i 6 § inte har kommit in till tillsynsmyndigheten inom sju månader från räkenskapsårets utgång. Om företaget har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 9 kap. 9 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 7 kap. 4 § tredje stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, skall dock företaget betala förseningsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång. Avgiften skall uppgå till 10 000 kronor.

Om de handlingar som anges i 6 § inte har kommit in inom två månader från det att underrättelse avsändes till företaget om ett beslut om förseningsavgift enligt första stycket, skall företaget betala en ny förseningsavgift. Den nya avgiften skall uppgå till 10 000 kronor.

Om de handlingar som anges i 6 § inte har kommit in inom två månader från det att underrättelse avsändes till företaget om ett beslut om förseningsavgift enligt andra stycket, skall företaget betala en ny förseningsavgift. Den nya avgiften skall uppgå till 20 000 kronor.

8 § Om registrering har skett av ett beslut om att företaget försatts i konkurs eller trätt i likvidation, får beslut om förseningsavgift inte meddelas.

9 § Har företaget inom föreskriven tid lämnat in de handlingar som anges i 6 §, men har handlingarna någon brist som lätt kan avhjälpas, får tillsynsmyndigheten meddela beslut om förseningsavgift endast om företaget har underrättats om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som företaget senast har anmält hos tillsynsmyndigheten.

10 § En förseningsavgift skall efterges, om underlåtenheten att ge in handlingen framstår som ursäktlig med hänsyn till omständigheter som företaget inte har kunnat råda över. Avgiften skall också efterges om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den.

Bestämmelserna om eftergift skall beaktas även om något yrkande om detta inte har framställts, om det föranleds av vad som har förekommit i ärendet.

11 § Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppsmaning, skall avgiften lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

12 § Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har vunnit laga kraft.

Om ett företag har rätt att få tillbaka betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, skall ränta betalas på den återbetalda förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften betalades in till och med den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek tillämpas 19 kap. 14 § skattebetalningslagen (1997:483).

11 kap. Övriga bestämmelser

Ansvarsbestämmelser

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1, 2 eller 3 §, eller
 2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 kap. 9 § andra stycket.
- I ringa fall döms inte till ansvar.

2 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

3 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Överklagande

4 § Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 7 kap. 2 § beordrats att öka eller minska inmatning eller uttag av naturgas får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005, då naturgaslagen (2000:599) skall upphöra att gälla.

2. Denna lag tillämpas även på koncessioner som har meddelats enligt naturgaslagen (2000:599) samt enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar och som avser rörledning för transport av naturgas eller produkt av naturgas med följande undantag.

a) 1 § andra stycket 1 lagen om vissa rörledningar tillämpas alltså på ledningar som har börjat byggas före den 1 augusti 2000.

b) Ett undantag som har medgivits med stöd av 1 § tredje stycket lagen om vissa rörledningar skall alltså gälla.

c) Bestämmelsen om giltighetstid i en koncession som har meddelats enligt lagen om vissa rörledningar skall alltså gälla.

d) Ett villkor för en koncession som har meddelats enligt 6 § andra stycket lagen om vissa rörledningar skall alltså gälla.

3. Skyldigheten, enligt 3 kap. 5 § första stycket, för den som innehar en naturgasledning att ansluta andra naturgasledningar omfattar före den 1 juli 2007 inte naturgasledningar som innehas av kunder vilka köper naturgas som är avsedd för hushållsförbrukning.

4. En leverantör av naturgas får före den 1 juli 2007 inte överta leveranserna till en kund som köper naturgas som är avsedd för hushållsförbrukning.

5. En koncessionshavare som före den 1 november 2004 har ingått ett avtal om införskaffande av naturgas som behövs för att bedriva överföring av naturgas får tillämpa avtalet under dess återstående giltighetstid, dock längst till utgången av oktober 2007.

6. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § första stycket samt 6 kap. 1 §, 2 § och 3 § första och andra styckena tillämpas från och med det räkenskapsår som börjar den 1 juli 2005 eller närmast därefter. Dessförinnan tillämpas motsvarande bestämmelser i den upphävda lagen.

7. Bestämmelsen i 6 kap. 5 § första stycket första meningen skall tillämpas på avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § och på överföringstariffer som gäller från och med det räkenskapsår som börjar den 1 januari 2006 eller närmast därefter.

Den som innehar en naturgasledning skall senast den 15 augusti 2005 lämna in en ansökan om godkännande enligt 6 kap. 5 § första stycket. Tillsynsmyndigheten skall avgöra ett sådant ärende senast den 30 november 2005.

8. Samtliga gasleverantörer skall senast den 31 juli 2005 underrätta berörda innehavare av naturgasledning om i vilka uttagpunkter de levererar naturgas. Underrättelsen skall även innehålla uppgifter om vem eller vilka som åtagit sig balansansvaret i uttagpunkterna.

9. Bestämmelsen i 7 kap. 5 § andra stycket tillämpas från och med den 1 januari 2006.

10. Bestämmelsen i 10 kap. 4 § tillämpas i ärenden där anmälan har kommit in till tillsynsmyndigheten den 1 juli 2005 eller senare.

På regeringens vägnar

SFS 2005:403

GÖRAN PERSSON

MONA SAHLIN
(Miljö- och samhällsbyggnads-
departementet)

